

Tallinna Ringkonnakohus

Tallinna Halduskohtu kaudu
Pärnu mnt 7
15082 Tallinn

Teie 06.06.2007 nr 3-07-922

Meie 08.06.2007 nr 6-1/07/914-16

Vastus kohtutäiturite Toivo Lorvi, Õnne Pajur'i, Risto Kütt'i, Oksana Kutšmei, Urmas Tärno, Mati Roodes'e ja Veiko Kaasik'u määruskaebusele (haldusasi nr 3-07-922)

Riigikontroll leiab, et Tallinna Halduskohus tühistas 04.06.2007 kohtumäärusega oma varasemad esialgse õiguskaitse kohaldamise kohtumäärused (09.05.2007 ja 16.05.2007) põhjendatult. Riigikontroll on seisukohal, et 04.06.2007 kohtumäärus on seadusega kooskõlas.

I Alljärgnevalt esitatud seisukohtade seostamine varasemate seisukohtadega

Riigikontroll jääb kohtutäiturite kaebusele 30.05.2007 antud vastuses ning 28.05.2007 esitatud määruskaebuses toodud seisukohtade juurde. Käesolevaks ajaks ei ole vastustaja jõudnud tutvuda kaebaja 06.06.2007 kaebuse täienduse nime all esitatud kaebuse uue versiooniga, mistõttu ei saa välistada uue vastuse koostamist, kui see on ajaliselt võimalik. Riigikontrolli vastuses esitatud seisukohtade ja väidete muutmine on seejuures välistatud, kuna seisukohad ja väited on läbimõeldud ning õiged. Tähtaegselt kaebusele antud vastuses on Riigikontroll sidunud oma seisukohad vastamiseks antud kaebuse konkreetsete lõikudega. Kuna vastustaja ei esitanud uusi asjaolusid ning seisukohti eraldiseisvalt, nii, et neile oleks võimalik eraldi mõistliku ajakuluga vastata, vaid esitas kaebuse uue versiooni, ei saa 30.05.2007 antud vastust uue kaebuse versiooniga kõrvuti lugeda.

II Faktilised asjaolud esialgse õiguskaitse kohtumääruse osalise tühistamise järel

Kohtutäiturid Veiko Kaasik ja Mati Roodes ei võimaldanud 07.06.2007 Riigikontrollil politseiprefekti nõusoleku alusel toimikutega tutvuda vaatamata sellele, et esialgne õiguskaitse oli jäänud kehtima vaid osas, mis toimikutega tutvumist ei keela.

Selleks, et tutvuda täitetoimikutega enne politseiprefekti nõusoleku kehtivuse lõppemist, taotles Riigikontroll esialgse õiguskaitse kohtumääruse tühistamist. Pärast 04.06.2007 kohtumääruse kättesaamist saatis Riigikontroll Tallinna kohtutäituritele V.Kaasikule, M.Roodesele ja U.Tärnole 05.06.2007 ametliku kirja (lisatud), milles selgitas olukorda ning palus leida sobivaim aeg toimikutega tutvumise võimaldamiseks sama nädala jooksul. Olukorras, kus toimikutega tutvumiseks jäid vaid mõned tööpäevad ning osa toimikuid asub väljaspool Tallinna, ei olnud Riigikontrollil teist võimalust. Toimikute loetelu ning toimikuga tutvumise eesmärgid ja ulatus ning seeläbi prognoositav ajakulu olid kohtutäituritele varasema, 14.05.2007 ametliku kirja kaudu teada. Sellest hoolimata ei vastatud enam kui ühe tööpäeva jooksul ei peakontrolöri elektronposti aadressil nagu oli palutud ega ka üldises asjaajamise korras, mistõttu 07.06.2007 läks audiitor toimikutega tutvuma vastuvõtuajal, kaasas peakontrolöri allkirjastatud kirjalik selgitus ja informatsioon audiitori üle järelevalvet teostavast peakontrolörist (lisatud). Vaatamata sellele, et esialgse õiguskaitse tühistamise kohtumääruse punktis 15 on selgelt kirjas: „/---/ Sellise esialgse õiguskaitsega on tagatud, et Riigikontroll ei asu teostama kontrolli kohtutäiturite tegevuse üle, ent samas ei võimalda see kaebuse esitajatel keelata Riigikontrolli ametnikele nõutavate täitetoimikutega tutvumist”, ei lubatud toimikutega tutvuda. Kohtumäärus oli kaebajatele edastatud ning tsiteeritud punkt ka peakontrolöri poolt audiitorile kaasa antud kirjas taasesitatud.

07.06.2007 informeeris Riigikontroll kaebaja esindajat ja kohtunikku kujunenud olukorrast ning palus kaebaja esindajal anda kaebajatele õige informatsioon esialgse õiguskaitse kehtivuse kohta. (elektronkiri lisatud) Kaebaja esindaja ei vastanud nimetatud kirjale. 08.06.2007 hommikul registreeriti

Riigikontrolli dokumendiregistris 07.06.2007 dateeringuga kiri kohtutäitur Veiko Kaasikult (lisatud), milles korraldatakse veidi teisendatult määruskaebuses esitatut.

Siinkohal tuleb märkida, et Riigikontroll on oma 14.05.2007 ametlikus kirjas täpselt selgitanud, miks otsustati muuta auditi eesmärgi ja miks valiti toimikutega tutvumise võimaluse taotlemiseks just politseiprefekti nõusoleku alusel tutvumise tee. Kui eelsegituse käigus selgus, et kohtutäiturid ei nõustu Riigikontrolli seisukohtadega, mille kohaselt kohtutäitur on trahvinõuete täitmise osas kontrollitav ega ole valmis toimikutega tutvumist lubama ka Riigikontrolli seaduse (*edaspidi RKS*) § 43 lõike 4 alusel, valis Riigikontroll kitsama auditi eesmärgi ja selle saavutamiseks tee, mis ei oleks Riigikontrolli arvates saanud tekitada vaidlusi kohtutäituritega ega takistada mõistlikku koostööd.

Kohtusse pöördumine oli üllatav ka seetõttu, et oma elektronkirjades pidasid kohtutäiturid ise politseiprefekti nõusoleku alusel toimikutega tutvumist võimalikuks. Nt kirjutas Risto Kütt 24.04.07.a.: *"Tere. Sain Teie poolt saadetud teate kätte. Leian, et vastavalt Riigikontrolli seadusele sätestatule ei ole Teil alust minu büroos menetlustoiminguid läbi viia. Sissenõudja volikirja alusel on Teil aga sissenõudja õigused mis on sätestatud täitemenetluse seadustikus."* Veiko Kaasik kirjutas 23.04.07.a.: *"Olen seisukohal, et volikirja olemasolul on Teil sissenõudja õigused. Sissenõudja õigused on sätestatud täitemenetluse seadustikus. Riigikontrolli seaduses sätestatud menetlustoimingute tegemine täituribüroos on ebaseaduslik"* (elektronkirjad lisatud).

Riigikontroll on jätkuvalt seisukohal, et RKS § 43 lõike 4 alusel on Riigikontrollil õigus kontrollitavate hulka mittekuuluvalt isikult (sh kohtutäitureilt) nõuda teavet kontrollitavate kohta ja et kohtutäiturite kuulumine kontrollitavate hulka on juriidilise vaidluse küsimus. Antud juhul ei paluta teavet mitte RKS § 43 lõike 4 alusel, vaid Kohtutäiturimäärustiku (*edaspidi KTM*) § 18 lõike 2 alusel. See alus valiti arvestades kohtutäiturite seisukohti, vältimaks juriidilist vaidlust, mis kulutab tarbetult tööaega.

Eelnevalt kirja osades I ja II kirjeldatu viitab sellele, et kaebaja kasutab venitamise ja segaduse tekitamise taktikat, takistades sellega juriidilise vaidluse süsteemset ja kiiret lahendamist ning auditi läbiviimist ja lõpetamist.

III Vastused määruskaebuses esitatud seisukohtadele ja väidetele

1. Esialgse õiguskaitse vajaduse hindamise seisukohalt on antud juhul olulised küsimused, kas Riigikontrollil on õigus tutvuda täitetoimikutega KTM § 18 lõikes 2 nimetatud nõusoleku alusel ning kas kohtutäiturit koormatakse ülemääraselt. Küsimus sellest, kas kohtutäitur on kontrollitav või mitte, ei ole asja lahendamise seisukohalt tähtis. Antud auditis ei ole kohtutäiturid kontrollitavad. Kas kohtutäiturid võivad trahvinõuete täitmise osas põhimõtteliselt olla kontrollitavad, on vaieldav, ent see ei ole selle kaebuse lahendamise seisukohalt oluline. Otsest mõju asja lahendamisele ei ole ka Riigikontrolli seaduse § 43 lõike 4 sisul, ent kaudse mõju tõttu (kui viidatud sätte alusel ei oleks võimalik infot saada, oleks see üks argumentidest KTM § 18 lõike 2 tõlgendamisel) Riigikontroll sellel oma vastuses peatub.

2. Riigikontroll palub kohtutäiturilt võimalust täitetoimikutega tutvuda politseiprefekti nõusoleku alusel (KTM § 18 lg 2). Riigikontroll ei palu täitetoimikutega tutvumise võimalust RKS § 43 lg 4 alusel. Seega tuleb lahendada küsimus sellest, kas Riigikontroll tohib toimikutega tutvuda KTM § 18 lg 2 sätestatud nõusoleku alusel. Just selles on vaidluse tuum, kuna esialgse õiguskaitse korras on Riigikontrollil jätkuvalt keelatud kohtutäiturite tegevuse õiguspärasuse ja tõhususe kohta hinnangute andmine ja seisukohtade võtmine. Riigikontroll ei kavatse kohtutäiturite suhtes hinnanguid anda ega seisukohti võtta ega ole ka teinud midagi, mis annaks põhjust arvata, et Riigikontroll astub kohtumääruses esitatud keelust üle. Riigikontroll kinnitab veelkord, et ei astu auditit korraldades järelevalvet teostava Justiitsministeeriumi ega kohtu asemele. See ei oleks õiguslikult korrektne.

3. KTM § 18 lg 2 nimetatud nõusoleku tohib politseiprefekt anda igaühele, sh Riigikontrollile. Selle nõusoleku andmine ei anna Riigikontrollile kohtutäiturite üle järelevalvet teostamise õigust. Sellist õigust ei ole ka politseil endal. Politseiprefekt lubab Riigikontrollil tutvuda konkreetsete toimikutega ja koguda infot, mida politseil endal on õigus koguda. Sellise teabe võiks Riigikontroll saada ka politseiprefektilt pärast seda, kui politseiprefekt on toimikutega tutvunud ja tutvumise tulemuse dokumenteerinud. Järelikult ei ole mõistlik tõlgendada KTM § 18 lg 2 selliselt, et politseiprefekt ei tohi Riigikontrollile toimikutega tutvumiseks nõusolekut anda.

4. Kaebaja viitab sellele, et Riigikontroll ei saa olla KTM § 18 lg-s 2 nimetatud kolmandaks isikuks. Vastustaja seda seisukohta ei jaga. Kolmas isik on reeglina füüsiline või juriidiline isik või riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus, kes ei ole konkreetses õigussuhtes, vaidluses või menetluses pooleks (vt näiteks Isikuandmete kaitse seaduse § 10 lõikes 1 antud definitsioon; sama EL direktiivis). Kokkuvõttes on KTM § 18 lg 2 tõlgendamine selliselt, et Riigikontrollil ei ole õigust toimikutega tutvuda täitemenetlusosalise nõusolekul, täiesti ebatõenäoline ja kaebuses esitatud taotlus sätet nõnda tõlgendada, ilmselgelt perspektiivitu.

5. Oluline on seega hoopis küsimus, mida Riigikontroll saadud teabega teeb, olukorras, kus kohtutäiturid ei ole kontrollitavad. Kohtutäiturite mainet ja õigustatud huve riivata võiv tegevus, so hinnangute andmine ja seisukohtade võtmine kontrolliaruandes on Riigikontrollile kohtu poolt keelatud. Auditi lõplikult otsustatud ja ametlikult teatavaks tehtud (14.05.2007 ametlik kiri) eesmärk ja eesmärgi saavutamiseks tehtavate toimingute hulk ei võimaldagi viia tulemuseni, mida kaebajad soovivad vältida. Soov vältida auditi korraldamise takistamise teel politsei määratud trahvinõuete aegumise tähtaja üheselt mõistetavaks ja karistuspoliitilisi eesmärke enam toetavaks muutmist või trahvide laekumise süsteemi tõhustamist, ei oleks aga legitiimne.

6. Toimikutega tutvumise võimaluse palumise viis on eelnevalt kirjeldatud. Riigikontroll on kõigiti püüdnud kohtutäiturite tarbetut koormamist vältida. Toimikute loetelu on täituritele eelnevalt teatatud, samuti pakutud võimalust nimetada aeg, mil audiitori töö segab kohtutäituri tööd kõige vähem.

7. RKS § 43 lõige 4 ei puutu antud kohtuasjas otseselt asjasse. Sellest hoolimata märgib Riigikontroll, et praktikas on seda sätet kasutatud Riigikontrolli seaduse §-s 7 nimetatud kontrollitavate hulka mittekuuluvatelt isikutelt kontrollitavate kohta teabe saamiseks ja just sellisena on see vajalik. Kui RKS § 43 lõiget 4 tõlgendada kaebuse punkti 5 teises lõigus osutatud viisil, kaotaks see sätte üldlase mõtte, kuna kõik §-s 7 nimetatud isikud on põhimõtteliselt võimalik arvata kontrollitavate hulka, olenemata sellest, kelle kohta ja kui palju teavet neilt tarvis on. Riigi kõrgem kontrolliasutus ei saa oma ülesandeid täita, kui tal ei ole võimalik kontrollitavate hulka mittekuuluvatelt isikutelt kontrollitavate kohta andmeid saada. Kaebuse punktis 5 on RKS § 43 lõikele 4 seega antud ebaõige sisu. Täiendavalt tuleb ilmselt selgitada seda, et Justiitsministeerium, Siseministeerium ja Politseiamet on kontrollitavad nii finants- kui ka tulemusauditi meetoditega ja nende auditeerimiseks on lubatud teavet koguda ka isikutelt, kes ise ei selles auditis ega RKS § 7 kohaselt kontrollitavate hulka ei kuulu ega saagi nende hulka kuuluda.

8. Küsimus sellest, kas kohtutäiturid on RKS § 7 kohaselt nendele täitmiseks antud trahvinõuete menetlemise osas kontrollitavad või mitte, ei ole antud kaebuse lahendamisel oluline. Kohtutäiturid ei ole käsitletavas auditis kontrollitavad, samuti ei soovi toimikutega tutvuda § 43 lõike 4 alusel, vaid KTM § 18 lõikes 2 sätestatud ja eelnevalt osutatud sissenõudja (politseiprefekti) nõusoleku alusel.

9. Nagu eelnevalt märgitud, ei saa toimikuga tutvumine iseenesest rikkuda kohtutäituri õigusi. Töö ülemäärast takistamist ei ole alust eeldada ja sellise olukorra tekkimisel on reageerimiseks toimivad hoovad olemas. Põhiseadusliku institutsiooni staatus ei luba Riigikontrollil käituda tahtlikult seadusvastaselt või sõnamurdlikult. Ka sellise – äärmiselt ebatõenäolise – riski realiseerumine on RKS § 50 lõike 4 toimele maandatud. Audit tuleb lõpetada lähikuudel, täitemenetlustoimikutega tutvumine on meetodiliselt korrektse auditi korraldamisel oluline.

Arvestades eeltoodut palun jätta kohtutäiturite Toivo Lorvi, Örne Pajuri, Risto Kütti, Oksana Kutšmei, Urmas Tärno, Mati Roodes'e ja Veiko Kaasik'u määruskaebus (haldusasi nr 3-07-922) rahuldamata.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Peakontrolör

640 0724

ylle.madise@riigikontroll.ee